

בירת הדבש

ירחידבש של לוי אשכול עודנו ב" עיצומו. מחרות ועד מק"י מאוחד הציבור כרצון הטוב להקל עליו את מלוי תפקידו. הסיסמה שהוטבעה עלידי העולם הזה, ביום הרכבת הממשלה החדשה — "תנו לו שאנס" — עדיין משקפת את האקלים ה" רוחני של המדינה.

אלום צריך להיות ברור לכל: מצב זה לא ימשך לנצח. כמו כל ירחידבש — יגיע איפעם לקיצו.

כחות האתמול, המתגלמים בדמותו של דוד בן גוריון, לא אמרו נואש. מטעמים טכסיסיים דחו את התקפת הנגד שלהם עד ליום בו יסתים ירחידבש. לא לחינם הודיע מר בן גוריון כי הוא מחתר על תביעתו "לחידוש הפרשה" למשך שלושה חודשים. צעירי האתמול נחלו תבוסה מבישה. אך הם לא חטלו סופית. כנפי פרס קוצצו, ורוב הזוררים נטשוהו — אך ציפורי הטרף לא הפכה יונת שלום.

הדהבן גוריוניו ציפה של המדינה רק החלה. יש להזכיר זאת, ולחזור ולהזכיר.

נעשה צעד ראשון, קמן והספני. יתכן כי הצעד הראשון הוא גם הקשה ביותר. אך הדרך עוד לפנינו. דובר על תקופת מעבר. מעבר — מתקפת דוד בן גוריון לתקופה של אופקים חדשים — סדרית שלטון חדשים, מושגים מדיניים חדשים, כחות ציבוריים חדשים.

אך תקופת מעבר זו — עדיין לא התחילה בריצונות. כפי שאמר הי שבוע אחד מראשי המדינה, כי שיחה פרטית: "אנו נמצאים בתי קופת מעבר אל תקופת המעבר."

★ ★ ★

זוהי הגדרה מצויינת. תקופת מעבר אל תקופת מעבר — משמע, תקופה של הכנה, בה יוגחו היסודות שיאשרו תקופת מעבר אמיתית. אילו יסודות?

תהליך מדיני ממושך זקוק לכך חות מדיניים מגובשים וסדירים. בירחידבש יכול הזוג הצעיר להיות מאהבה. אך למחרת היום, כאשר מתחילים חי הויכוחים, דרוש בסיס איתן יותר.

מי הכוחות הפועלים כיום? במרכז הממשלה עומדת המשמרת החתיקה של מפא"י. היא מפתיעה את הציבור (ואת עצמה) ברוח הקרב שלה.

לצדה עומדת אחדות העבודה, שהתנערה מתרומה של שנים וגילתה שוב כמה מתכוונות הפלמ"ח. לחץ אחדות העבודה הוא גורם לכמה מן הצעדים החיוביים ביותר של הממשלה החדשה. (ולא לחינם רוטנים סוכני פרס: "יגאל אלון מנהל את המדינה!") כוחות אלה נישאים על גבי הרצון הטוב של שאר המפלגות. הם נחפזים עלייני השאיפה לאומית הכללית לשים קץ ל" תקופת בן גוריון. עבודת הסברה של שנים רבות, אשר שבועון זה היה לה חלק ר" מדין, נושאת עתה פרי מדיני ממשל.

כל זה טוב לירחידבש. און זה מספיק למאמץ של שנים.

★ ★ ★

סוכן מאד לקבוע מסמרות לגבי יעיותיו של תהליכים מדיניים וחברתיים, לערוך להם לוח זמנים מדוייק. אך אולי כדאי להעז ולהשמיע אומדנה גסה, כלי להבהיר את השקפתנו.

ירחידבש של אשכול (אותה "תקופת מעבר אל תקופת המעבר בר") יכולה להסתיים כעבור שלר ששה חודשים. קשה להניח כי תימי שך יותר מהצי שנה.

תקופת המעבר האמיתית (אולי נקרא לה: תקופת הנורמליזציה של המדינה) כוודאי תימשך כמה שנים — אולי שנתיים, אולי חמש שנים.

מה צריך לקרות בשלב א' — כדי לאפשר את שלב ב'?

איוו תמורה יסודית חייבת לחול בחצי השנה הקרובה?

מה המאורע שיסמן את המעבר מן ה" מעבר הקטן אל המעבר הגדול?

הדבר מתבקש מתוך ניתוח הי תהליך עצמו. יש לגבש את אותו כוח מדיני שיהיה מסוגל, במיסי גרת המישטר הקיים, לחולל את הרפורמות הדרושות.

כלומר: יש להשלים את המיבצע אשר רגילים לקרוא לו בשם "איחוד תנועת הפר" עליים, או "המערך החדש".

★ ★ ★

יש המדברים על "איחוד משולש" — מערך שילכל את מפא"י, אחדות העבודה ומפ"ם. זוהי המגמה המוצהרת של אחי

שאינה די אופוזיציונית, שהיא משתמטת ממילוי חובתה. (ואכן, לעיתים נידמה כי אחדות העבודה הקואליציונית ממלאה תפקיד זה יותר מאשר מפ"ם האופוזיציונית.)

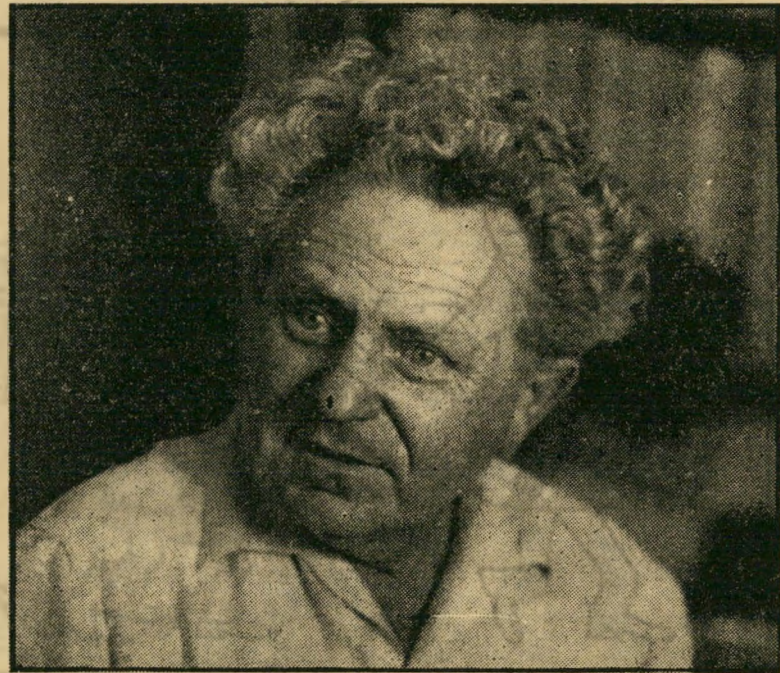
האם תמלא מפ"ם את תפקידה בנאמנות רבה יותר בתוך מפלגה מאוחדת או מחוצה לה? הדבר ניתן להיכתב.

אך דבר אחד ברור לי: יהיה זה מישגה קטלני להתנות את האיר הוד בהצטרפות מפ"ם, או אף ל" השחות את האיחוד בציפיה לכך.

★ ★ ★

י הזמן — הוא הקובע. כל שאר הי שיקולים — כל כמה שהם חשובים — חייבים להיות מושפעים מן השיקול הזה.

המשמרת החתיקה של מפא"י, הנושאת עתה בעומס העיקרי של המאבק למניעת

ישראל גלילי: מועמד כלל לאומי לעמדת המפתח

שיבתו של דוד בן גוריון ולחיסול כת הי ביצועיטיים, זקוקה לתיגבורת. ותיגבורת זו חייבת להגיע בעוד מועד.

ותיקים אלה הוכיחו שכוחם במותנם, שהם מוכנים ומסוגלים להילחם. לזאבים הזקנים עוד יש שיניים חדות.

אך הם לוקים בשני חסרונות, המשפיעים על המערכה כולה: גילם, והעוני בדמויות בולטות במפלגתם.

יש במפא"י אוסף רב של צעירים מכל הסוגים — יותר צעירים ויותר אהודים מן הצעירים המקצועיים (שהם יותר מקצועיים מאשר צעירים). אך בין צעירים אלה אין דמות מנהיגה בולטת.

אחדות העבודה יכולה בדיוק ל" השלים את החסר.

יש בה שיכבה שלמה של צעירים נמרצים ומוכשרים. יש בה דמויות בולטות, המסר" גלות למלא תפקידים מרכזיים. היא תשלים את הרכביגיליים במפלגה המאוחדת, והיא תביא לה תגבורת אנושית ורוחנית חשובה. איחוד כזה יחסל סופית את האפשרות של שיבת בן גוריון. הוא יעקר סופית את הסכנה הסמונה בפרס, דיין ושות'. הוא ימנע כל חשש של פוטש מזויין. הוא יביא שורה של אנשים אחראיים לעמדות מפתח.

על כן אני אומר: איחוד זה חייב

להתכצע תוך חצי שנה, לכל הי יותר. עם מפ"ם — או כלי מפ"ם.

★ ★ ★

אני גורס: איחוד בכל מחיר. ליתר אדיוק: אני גורס איחוד ללא מחיר. כל מטרת האיחוד צריכה להיות ביצוע הרפורמה היסודית בחיי המישטר הקיים — ביצוע התפקידים של תקופת המעבר האמיתית, השלב השני של הדהבן גוריוניו ציפה.

הסכסס האיחוד חייב להכטיח זאת: מבחינת המצע ומבחינת חלוקת התפקידים.

למשל: אחת המעלות הגדולות של האיחוד טמונה בכך שהוא יאפשר את מסירת תיק שרהבסחון לידי אדם שהוא המועמד הכללי לאומי לתפקיד זה: ישראל גלילי. משל שני: האיחוד יאפשר את קבורתם לאלתר של כמה וכמה מן הספיחים המשפ" טיים של תקופת בן גוריון: תקנות החירום והמימשל הצבאי, הצעת חוק לשון הרע ו" נוהלי הצנזורה, ענייני הכפיה הדתית וחוק בסחון המדינה.

כל זה חייב להידון בהסכסס האיחוד, יחד עם מאות נקודות אחרות: מדיניות וסוצי" אליות, משפטייות ואישיות.

★ ★ ★

גם זה אינו העיקר. התהליך הי שליילי של הדהבן גוריוניו ציפה חייב למצוא את השלמתו בתהליך החיובי של יציאת דפוסייחיים חדשים.

אם אני שואל את עצמי מה צריכה להיות גולת הכותרת של תקופת המעבר האמיתית, הרי עולה על שפתי, כמעט מאליה, מילה גדולה אחת:

חוקה.

לאחדות העבודה יש כאן הזדמנות היס" סורית במלוא מובן המילה: להפוך ל" מפלגת החוקה.

מתן חוקה לישראל — זהו צעד כביר, מפואר, המשול כמעט ליי סודה בשנית של המדינה.

היום בו תקבל המדינה את חוקתה — שתבטיח לראשונה את חרות האדם וזכויות האזרח, את יסודות הדמוקרטיה ואת גבולות השרירות — יהיה התאריך הגדול השני בחיי המדינה. כמו יום ה' באייר, הוא יוחג מדור לדור.

רק לעיתים רחוקות מאד יש למפלגה האפשרות לחולל מעשה גדול כזה. אם תכלול אחדות העבודה את מתן החוקה ב" תנאי מרכזי בהסכסס האיחוד, תישול בתלקה זכות נדירה.

★ ★ ★

יצד התפקיד הפנימי הגדול — מתן החוקה — מוזקר התפקיד החיצוני הגדול: השכנת השלום במרחב השמי. איני משלה את עצמי: המישטר הקיים אינו מסוגל לבצע זאת, גם אחרי האיחוד. לצורך זה דרושה מהפכה של ממש — מדינית ורעיונית.

אך תקופת המעבר יכולה לחכי שיר את הקרקע להפכה זו.

לא להביא את השלום, את ההשתלבות, את השותפות העיברית ערבית — אך לשים קץ לתכונות החמורות ביותר של המלחמה משני הצדדים.

לפני שמונה שנים השמענו במדור זה את ההצעה להקים במדינה מיניסטרוון לענייני המרחב, מעין "מסכיל לבן" לכיבוש ה" שלום. אלון השמיע בספרו דרישה דומה.

מדוע לא תתגשם דרישה זה עתה? מדוע לא יהיה יגאל אלון עצמו שרהמרחב הראשון?

אלה הן הפרספקטיבות לאיחוד, משולש או כפול. לא הצורה הגיאומטרית קובעת. קובע התוכן. וקובעת — מאד קובעת — המהירות.